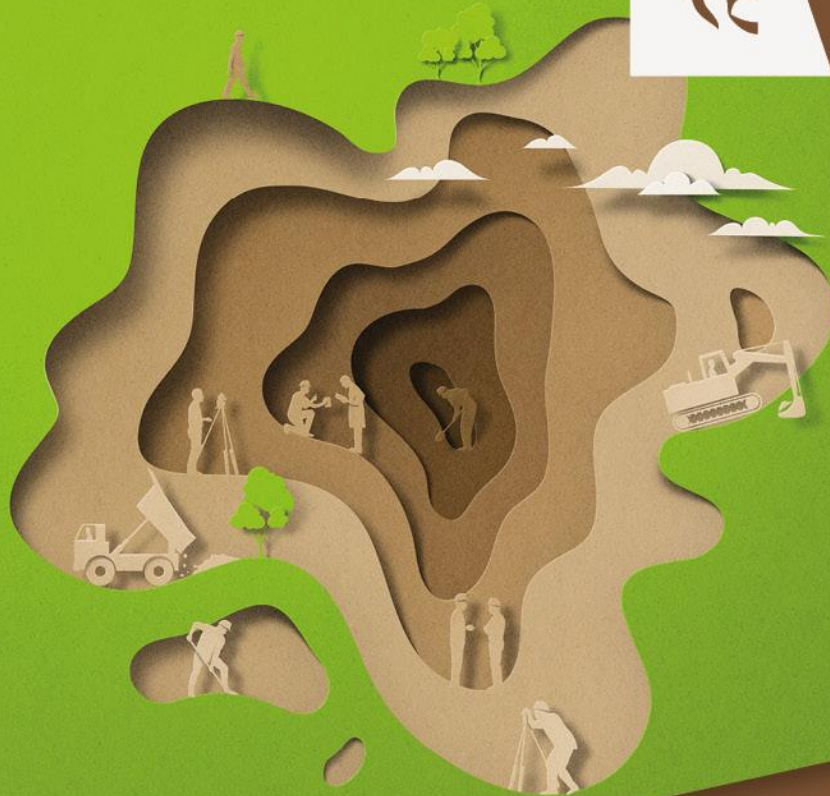

Vlaanderen
is materiaalbewust

EVALUATIE LIJST MET RISICO- ACTIVITEITEN MET KANS OP WATERBODEMVERONTREINIGING

3 MAART 2026

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

OVAM.VLAANDEREN.BE

EVALUATIE “LIJST MET RISICO-ACTIVITEITEN
MET KANS OP
WATERBODEMVERONTREINIGING”

3.03.2026

DOCUMENTBESCHRIJVING

1 <i>Titel van publicatie:</i>
Evaluatie "Lijst met risico-activiteiten met kans op waterbodemonverontreiniging"	2 <i>Verantwoordelijke Uitgever:</i>
OVAM
3 <i>Wettelijk Depot nummer:</i> D/2026/5024/11	4 <i>Trefwoorden:</i>
hotspots, waterbodemonverontreiniging, onderzoek van waterbodemon
5 <i>Samenvatting:</i>
Dit rapport geeft weer hoe de lijst met risico-activiteiten met kans op waterbodemonverontreiniging werd geactualiseerd in functie van het Verzamelbesluit Grondwater en nieuwe inzichten in welke activiteiten (water)bodemonverontreiniging met PFAS en gebromeerde vlamvertragers kunnen veroorzaken.	
6 <i>Aantal bladzijden:</i> 7	7 <i>Aantal tabellen en figuren:</i> 1
8 <i>Datum publicatie:</i> 3 maart 2026
Voor de meest recente versie van dit document kunt u terecht op de OVAM website: ovam.vlaanderen.be	9 <i>Prijs*:</i> /
10 <i>Begeleidingsgroep en/of auteur:</i>
Dorien Gorteman (Arcadis Belgium nv)
Marie Van Hoeyweghen (Arcadis Belgium nv)
Jan Dewilde (OVAM)
Katrien Van de Wiele (OVAM)	11 <i>Contactpersonen:</i>
Katrien Van de Wiele (OVAM)
– <i>Andere titels over dit onderwerp:</i>
<i>'Waterbodemon – Identificeren van hotspots met waterbodemonverontreiniging gelinkt aan risico-activiteiten (OVAM, 2021)</i>	

U hebt het recht deze brochure te downloaden, te printen en digitaal te verspreiden. U hebt niet het recht deze aan te passen of voor commerciële doeleinden te gebruiken.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: ovam.vlaanderen.be

* Prijswijzigingen voorbehouden.

Inleiding

In 2021 werd door OVAM de studie 'WATERBODEM - Identificeren van hotspots met waterbodemonverontreiniging gelinkt aan risico-activiteiten' gefinaliseerd. In deze studie werden, op basis van een literatuurstudie, activiteiten geïdentificeerd die een verhoogde kans hebben om waterbodemonverontreiniging te veroorzaken.

Op 21 juni 2024 werd het **Verzamelbesluit Grondwater** of 'de grondwatertrein' definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit wijzigingsbesluit heeft als doel het beheer van het grondwater te verbeteren. De wijzigingen hebben betrekking op thema's zoals grondwaterwinning (waaronder bemaling en drainage), circulair watergebruik, droogleggingsprojecten, ... Belangrijke wijzigingen van het Verzamelbesluit Grondwater traden in werking op 8 april 2025. Inhoudelijk zorgt dit voor wijzigingen aan het Omgevingsvergunningenbesluit, VLAREL en VLAREM.

Sinds 2021 zijn er nieuwe inzichten in welke activiteiten (water)bodemonverontreiniging met **PFAS** en **gebromeerde vlamvertragers** kunnen veroorzaken (bijvoorbeeld de studie [Gebromeerde vlamvertragers in sediment](#)).

In de periode januari 2026- februari 2026, heeft Arcadis een herevaluatie gemaakt van de lijst van activiteiten met verhoogde kans op het veroorzaken van waterbodemonverontreiniging in functie van de wijzigingen ten gevolge van het Verzamelbesluit grondwater en de meest recente inzichten in de activiteiten die (water)bodemonverontreiniging met PFAS en gebromeerde vlamvertragers kunnen veroorzaken.

Werkwijze en uitgangspunten

Voor het uitvoeren van deze herevaluatie werd een overzicht gemaakt van de activiteiten en rubrieken in volgende documenten:

- De studie 'WATERBODEM - Identificeren van hotspots met waterbodemonverontreiniging gelinkt aan risico-activiteiten' (OVAM, 2021)
- De activiteiten waarvoor geen / beperkt veldwerk mogelijk is conform de Standaardprocedure OBO d.d. mei 2025;
- PFAS-verdachte activiteiten voor grond-, grondwater- en waterbodemonverontreiniging (OVAM, 2024);
- Gebromeerde vlamvertragers in sediment (OVAM, 2024)

Voor elk van deze rubrieken werd aangeduid of ze opgenomen zijn in het VLAREBO.

Conform de standaardprocedure OBO is een waterbodemonderzoek noodzakelijk in volgende gevallen:

- Indien er op de onderzoekslocatie een 'risico-inrichting waterbodems' aanwezig is met een rechtstreekse lozing in een waterloop
- De onderzoekslocatie grenst aan een waterloop **én** er zijn aanwijzingen voor een waterbodemonverontreiniging zoals een calamiteit op de oever (gerelateerd aan de activiteiten op de onderzoekslocatie) of andere risico-inrichtingen die waterbodemonverontreiniging kunnen veroorzaken.

Bij het herevalueren van de lijst werd voor de eerste aanleiding aangenomen dat er een rechtstreeks verband moet zijn tussen de specifieke rubriek en de lozing van afvalwater/kans op waterbodemonverontreiniging. Dit betekent dat indien er een activiteit van lijst met inrichtingen aanwezig is, maar deze nooit geleid heeft tot lozing of andere aanwijzingen voor verontreiniging, er geen waterbodemonderzoek noodzakelijk is omwille van deze activiteit.

De geherevalueerde "Lijst met risico-activiteit met kans op waterbodemonverontreiniging" geeft de rubrieken weer waarvan wordt ingeschat dat er een kans is op het veroorzaken van waterbodemonverontreiniging. Dit betekent niet

dat andere activiteiten geen aanleiding kunnen geven tot een waterbodemonderzoek of dat op elk terrein met één van deze activiteiten een waterbodemonderzoek nodig is. Of er sprake is van een kans op waterbodemonverontreiniging is immers zeer sitespecifiek (is er een lozing gebeurd, in welke tijdsperiode, hebben er calamiteiten plaatsgevonden, ...). Sommige (sub)rubrieken zijn breed en omvatten zeer diverse activiteiten, die al dan niet een effect kunnen hebben op de waterbodem. Het is de taak van de bodemsaneringsdeskundige om een voorstudie uit te voeren, de noodzaak tot waterbodemonderzoek te evalueren en deze beslissing te motiveren.

Bij de herevaluatie van de lijst met risico-activiteiten met kans op waterbodemonverontreiniging, worden volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Indien een rubriek reeds aanwezig was op de “lijst met risicoactiviteiten met kans op waterbodemonverontreiniging” (OVAM, 2021) werd deze behouden. Indien het rubrieknummer is gewijzigd sinds de opmaak van deze lijst worden beide rubrieknummers opgenomen.
- Indien er een groot of zeer groot risico is op de aanwezigheid van PFAS of gebromeerde vlamvertragers (cfr referentie 2 en 3) werd geëvalueerd of de rubriek relevant is voor waterbodem. Indien wel werd de rubriek opgenomen op de lijst. Indien er meerdere subrubrieken zijn, ingedeeld volgens grootte of vermogen van de activiteiten werden enkel de kleinste subrubrieken buiten beschouwing gelaten.
- Sommige rubrieken zijn eveneens opgenomen in de lijst voor geen/beperkt veldwerk. Het is mogelijk dat voor deze activiteiten onderzoek van het vaste deel van de aarde of het grondwater niet aangewezen is, maar onderzoek van de waterbodem wel relevant is. Deze rubrieken worden dus eveneens weerhouden.

Afwijkende wijzigingen en andere opmerkingen

In enkele specifieke gevallen werd van bovenstaande uitgangspunten afgeweken – zo werden enkele rubrieken geschrapt of nieuwe rubrieken toegevoegd. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de betreffende rubrieken en achterliggende redenen:

Rubriek	Voorstel	Motivatie
2.2.1.c)2° 2.2.1.d)2°	Schrappen	Onder rubriek 2.2.2 worden enkele subrubrieken die voorheen opgenomen waren op de lijst (OVAM, 2021) geschrapt. Het betreft opslag en sortering van niet-gevaarlijke afvalstoffen. Sorteren is de afvalstoffen manueel of met lichte gereedschappen soort bij soort voegen (VLAREM)
2.2.2.a)2° 2.2.2.b)2° 2.2.2.c)3° en 4°	Schrappen	Onder rubriek 2.2.2 worden enkele subrubrieken die voorheen opgenomen waren op de lijst (OVAM, 2021) geschrapt. De omvangrijke activiteiten van dit type worden reeds ondervangen door de rubrieken onder 2.4
2.2.2.d)3°	Toevoegen	Opslag en nuttige toepassing van > 100 ton voertuigwrakken die al dan niet vloeistoffen of andere gevaarlijke onderdelen bevatten: omvangrijke activiteit met potentieel vrijkomen van vloeistoffen.
2.3.4.4	Toevoegen	Nieuwe rubriek 2.3.4.4 sinds 2024. Rubriek voor het verbranden van stedelijk afval, met een vermogen van > 20 MW. De afvalstoffen die vrij kunnen komen in het afvalwater is afhankelijk van verschillende factoren en het vermogen is hoog. Deze rubriek wordt weerhouden in de lijst.
2.3.6 (alle subrubrieken) 2.4.4.a)	Toevoegen	Deze rubrieken betreffen de stortplaatsen in Vlaanderen. Vooral historische stortplaatsen, zijn vaak niet conform VLAREM, afgewerkt, met waterbodemonverontreiniging als mogelijk gevolg.

Rubriek	Voorstel	Motivatie
2.4.4.b)		
2.4.1.b) t.e.m. k)	Toevoegen	Rubriek 2.4.1.a) (biologische behandeling van gevaarlijke afvalstoffen) was reeds opgenomen in de lijst (OVAM, 2021). Gezien het in andere subrubrieken ook gaat over gevaarlijk afvalstoffen gaat, worden deze ook aan de lijst toegevoegd.
3.4.1°a) 3.6.1 3.6.3.1°a)	Schrappen	Deze rubrieken betreffen het lozen van niet gevaarlijk afvalwater (huishoudelijk- of bedrijfsafvalwater zonder gevaarlijke stoffen) in kleine debieten. De kans op een waterbodemonverontreiniging wordt in deze gevallen klein geacht.
17 (muv. 17.2.1 en 17.2.2)	Schrappen	Rubriek 17 betreft de opslag van gevaarlijke stoffen. Op de lijst (OVAM, 2021) waren de subrubrieken met de grootste opslaghoeveelheden opgenomen. Gezien er echter geen rechtstreekse link is tussen lozing en opslag van producten wordt voorgesteld deze rubriek te schrappen, Indien sprake zou zijn van een calamiteit met mogelijke impact op de waterloop, of een lozing van afvalwater met gevaarlijke stoffen, is conform de standaardprocedure sowieso steeds een waterbodemonderzoek aangewezen. Enkel de rubrieken voor inrichtingen met risico's voor zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken worden behouden.
20.1.2.b)	Toevoegen	Rubriek 20.1.2.b) betreft een nieuwe rubriek. Het raffineren van olie wordt beschouwd als een verdachte activiteit met waterbodemonverontreiniging als mogelijk gevolg.
20.3.1.	Niet toevoegen	Ondanks dat de inschatting op verontreiniging met PFAS als groot wordt beoordeeld, wordt deze rubriek niet toegevoegd aan de lijst. De relevantie naar waterbodemon toe wordt laag ingeschat. PFAS zou enkel aanwezig zijn in rookgassen en als tapijtvezels gebruikt worden in de cementovens.
41.3 en 41.4	Toevoegen	Ook de kleinste subrubrieken met betrekking tot wolontvettingsfabrieken en textielveredeling werden toegevoegd, gezien de kans op PFAS en gebromeerde vlamvertragers. Merk op dat rubriek 41.4 naast textielveredeling ook droogkuissites omvat. Hier zal een beoordeling door de deskundige aangewezen zijn.
57.1.1° 57.1.2°	Toevoegen	Deze rubrieken betreffen de vliegvelden (burgerluchtvaart/ militair) in Vlaanderen. Gezien de grote kans op het gebruik van PFAS-houdend blusschuim, wordt de inschatting op verontreiniging met PFAS als groot beoordeeld.
59.3.1° 59.3.2°	Niet toevoegen	Ondanks dat de inschatting op verontreiniging met PFAS als groot tot zeer groot wordt beoordeeld, wordt deze rubriek niet toegevoegd aan de lijst. De relevantie naar waterbodemon toe wordt laag ingeschat. Deze rubriek betreft klasse 3 activiteiten – en omvat onder meer alle kleine carrosseriebedrijven etc. Verondersteld wordt dat omvangrijke rubrieken ondervangen worden door de rubrieken 59.5.
Gebruik blusschuim	Toevoegen	Gezien de grote kans op het gebruik van PFAS-houdend blusschuim, wordt de inschatting op verontreiniging met PFAS als groot beoordeeld.

Evaluatie nieuwe rubriek 3.8: lozen van bemalingswater

Het lozen van bemalingswater is sinds 2025 opgenomen in rubriek 3.8 van de indelingslijst van titel II van het VLAREM. Deze rubriek werd bij de herevaluatie van de “hotspotlijst waterbodems” niet weerhouden, want:

- Het betreft geen VLAREBO-rubriek; Deze rubriek valt buiten het kader van een oriënterend en/of beschrijvend bodemonderzoek.
- Bemalingswater zou steeds gezuiverd moeten worden, indien er gevaarlijke stoffen in aanwezig zijn, dit wordt op voorhand ingeschat in een impactstudie
- Gezien het een nieuwe rubriek betreft, kunnen aan de hand hiervan ook geen historische bemalingen, waar geen gepaste zuivering zou zijn geweest, gelokaliseerd worden.

VERWIJZINGEN

OVAM. (2021). *Identificeren van hotspots met waterbodemonverontreiniging gelinkt aan risico-activiteiten.*

OVAM. (2024). *Gebromeerde vlamvertragers in sediment.*

OVAM. (2024). *PFAS verdachte activiteiten voor grond- grondwater en waterbodemonverontreiniging.*